

ANAYASA MAHKEMESİNİN TEMEL HAKLAR ALANINDA VERDİĞİ KARARLARIN ETKİN ŞEKİLDE İCRASININ DESTEKLENMESİ

48 ay (17 Eylül 2021 - 16 Eylül 2025)

€ 5 500 000

Avrupa Birliği (%90) ve Avrupa Konseyi (%10)

ANA HEDEF

- İnsan hakları alanındaki Avrupa standartlarının cinsiyet eşitliğini de içerir şekilde, etkin biçimde uygulanmasına katkıda bulunmak.

PROJE ÇIKTI VE SONUÇLARI

- Anayasa Mahkemesi kararlarının icrasının izlenmesi mekanizmasının AB iyi uygulamalarına uygun olarak güçlendirilmesi, proje paydaşları ve yararlanıcılarının iyileştirilmiş bir izleme olanağına kavuşması;
- Yargıç, savcı ve ilgili kamu görevlileri ile avukatların AIHM ve AYM içtihadından haberdar olmaları ve bu kararları uygulayabilecek duruma gelmeleri;
- Anayasa Mahkemesi kararlarının, bu kararların uygulanmasındaki aksaklıkları ve insan hakları alanındaki boşlukları saptaması ve bu sorunları etkin şekilde ele alması;
- Bu alandaki AB uzmanlığının aktarımı, Türk mahkemeleri ile Avrupa ve üye devletler nezdindeki paydaşlar ve AIHM arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi;
- Anayasa Mahkemesi kararlarının temel hakların korunmasındaki rolüne ilişkin olarak kamuoyu ve kamu kurumlarının bilincinin geliştirilmesi.

ANA AKTİVİTELER

- Gerçekleştirilecek karşılaştırmalı araştırmanın verileri ışığında, ilk derece mahkemeleri ve kamu kurumlarının AYM içtihadına uygun kararlar vermesi amacıyla hasredilecek bir **yol haritası** hazırlanması;
- Kararların icrasının izlenmesi ile ilgili hali hazırda var olan mekanizmanın güçlendirilmesi ve bir **izleme modeli** geliştirilmesi; bu mekanizmanın iyileştirilmesi amacıyla Yargıtay, Danıştay, İstinaf Mahkemeleri ve diğer paydaşların koordinasyonunda **bir IT platformu** oluşturulması; derece mahkemeleri tarafından AYM kararlarına yapılan atıfların takip edilebilmesi amacıyla bir **veri toplama mekanizmasının** geliştirilmesi;
- Bireysel başvuru sistemindeki gelişmelerin tespiti ve AYM içtihadının insan hakları ihlallerinin önlenmesi üzerindeki etkisinin niteliksel olarak incelenebilmesi için izleme mekanizması çıktılarının inceleneceği bir **envanter analizi** metodu geliştirilmesi;

- ❖ AİHM ve AYM içtihadında tespit edilen insan hakları meseleleri nazara alınarak, toplumsal cinsiyet eşitliğini de içerir şekilde, çeşitli insan hakları kategorilerinde olmak üzere hakim, savcı, avukat, mahkemeler, barolar ve diğer paydaşlara yönelik **eğitimler** verilmesi;
- ❖ **Eğiticilerin eğitimi programı** geliştirilmesi;
- ❖ Bireysel başvuru sisteminin anayasa yargısında uygulanması, anayasa mahkemelerinin kararlarının kamu kurumları tarafından uygulanması ile icrası mekanizmaları hakkında **iyi uygulamalara ilişkin yayın, çalışma ve öneriler** hazırlanması ;
- ❖ Avukatların AYM'nin güncel içtihadı hakkında bilgiye erişebilmeleri amacıyla **alternatif iletişim ve görünürlük kanallarının** yaratılması;
- ❖ AİHM Yazı İşleri Dairesinde görevli hukukçularla düzenli toplantılar gerçekleştirilmesi;
- ❖ AYM'nin AİHS'in etkin uygulanması ve işleyişi konusunda kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla Avrupa Enstitüleri, AB üye devletlerindeki eş düzey mahkemeler nezdinde **görevlendirme ve çalışma ziyaretleri** gerçekleştirilmesi;
- ❖ İstinaf Mahkemeleri ve yüksek yargı mercileriyle bireysel başvurulara ilişkin verilmiş kararlar hakkında belirli temalarda **yuvarlak masa toplantılarının** düzenlenmesi.

PAYDAŞLAR VE YARARLANICILAR

Anayasa Mahkemesi (AYM), Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu Denetçiliği Kurumu, Sivil Toplum Örgütleri (STK), Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), tüm yargı mercileri, Türkiye Barolar Birliği (TBB), barolar, Adalet Akademisi, Hakim ve Savcılar Kurulu (HSK), bakanlıklar, kolluk birimleri, AYM yargıçları ve hukuk danışmanları, derece mahkemeleri hakimleri ve idari personeli, avukatlar ve genel kamu.